

ORADOUR-SUR-GLANE

- en landsby, der aldrig må glemmes!

Tekst og foto: Sven Petersen

Der findes begivenheder og handlinger i menneskehedens historier, som er så uforståelige og grusomme, at de aldrig må glemmes. Massakren på en lille, idyllisk fransk landsby i 1944 er en af dem.

Nationalt mindesmærke

"Silence" er den manende henstilling, der møder én på et stort skilt, når man går ind gennem lågen til et af Frankrigs betydeligste, nationale mindesmærker. Og stille er der, når man går rundt blandt de dystre ruiner i Oradour-sur-Glane. Indtil en varm lørdag eftermiddag i juni 1944 var det en stille og fredelig landsbyidyl, langt væk fra de krigshandlinger, som ellers havde præget dagligdagen mange steder rundt om i Frankrig. Således var ingen af byens indbyggere organiseret i "La Résistance", modstandskampen mod tyskerne. Man havde dårligt set en tysk soldat i Oradour.

Min kone og jeg mødte tidligt i vores campist-karriere en fransk familie på en campingplads i Alsace. De fortalte begejstret om deres smukke land. Specielt var de meget glade for at campere i Midtfrankrig, særligt i Limousin. Da de mærkede, at vi er historisk interesserede, fortalte de os, at vi absolut måtte opsøge Oradour, hvis vi nogen sinde kom på de kanter.

I flere år talte vi derfor om at se ruinbyen. Gode campingvenner, som havde været der, fortalte om deres oplevelser og viste billeder derfra. Vi brugte mange aftener på at læse om byen og dens grufulde skæbne. Fra tysk tv optog vi en meget interessant udsendelse om emnet. I reportagen var der bl.a. interviews med mennesker, som på mirakuløs vis havde overlevet massakren.

Vi følte os derfor godt forberedte, da vi besøgte stedet en julidag for et par år siden på en tur med campingvognen rundt i Auvergues Højland.

Det blev et uforglemmeligt møde med fortidens gru, - en oplevelse, som kom til at stå i skærende kontrast til vores ellers så sorgløse campistliv med pool og lækker grillmad. Jeg må indrømme, at appetitten ved aftensmaden under solsejlet ikke var så stor den dag, hvor vi havde besøgt Oradour.

Camping i herskabelige omgivelser

Vi havde valgt at bo på den meget smukke og charmerende slots-campingplads Castel Camping du Château de Leychoisier i landsbyen Bonnac-la-Côte i hjertet af det blide, bløde landskab Limousin. Fra slottet Leychoisier til Oradour er der godt 20 km. Campingpladsen ligger kun få km fra Autoroute A20, som forbinder Paris med Toulouse. I ADAC-bogen har pladsen nr. LI 60.

Før vi kørte mod Limousin, havde vi været en uges tid i Paris. Da vi lørdag eftermiddag kørte ind i Bonnac-la-Côte, efter at have forladt A20, havde vi en pudsigt oplevelse, som vi bag-

efter kan mere os over, men som vi i situationen fandt lidt småpinlig. Da vi med bil og i denne sammenhæng store campingvogn trillede hen over landsbyens lille, hyggelige torv med brønd og det hele, havnede vi bogstaveligt talt midt i et stort bryllupsoptog. Menneskemylderet fyldte hele pladsen foran kirken, så vi ikke rigtig kunne se skiltet, der fra det lille torv viste mod campingpladsen. Vi følte os unægtelig som den berømte hund i keglespillet, som vi holdt der omgivet af en stor del af byens befolkning! Men smilende og vinkende trådte de festklædte bryllupsgæster til side, mens de pegede i den retning, vi skulle køre.

Sikken modtagelse! Brudeparret og deres mange gæster snakker nok stadig om de måbende, danske campister, som pludselig holdt midt iblandt dem.

Fem minutter efter denne franske visit rullede vi ind på den hyggelige campingplads, som er anlagt i parken til slottet Leychoisier.

Ufattelig grusomhed

Den 10. juni 1944 var en almindelig, lidt doven lørdag, præget af, at det var markedsdag, så der var trangt på byens beværtninger. Der var særligt mange mennesker i byen netop denne dag, idet Oradour var eneste by på egnen, hvor man kunne få udleveret sin månedlige tobaksration.

Snakken i de røgfyldte lokaler drejede sig i høj grad om situationen i landet nu, hvor de allierede i tirsdags var gået i land i Normandiet og nu var i gang at gøre sig klar til et opgør med de tyske tropper.

Lægens bil har siden 10. juni 1944 stået efterladt på byens torv som et tavst vidnesbyrd om krigens gru.

Det tyske regiment "Der Führer", som havde været stationeret i Sydvestfrankrig, var derfor i hast sendt nordpå for at støtte de tyske tropper, som befandt sig her. På vej nordpå var 2. Waffen-SS bataljon, kendt som "Das Reich", den 9. juni blevet skilt ud fra resten af regimentet. De skulle under ledelse af general Heinz Lammerding på en "specialopgave" i Oradour.

Lørdag lidt efter kl. 14 rullede en kortegge af tyske halvbæltekøretøjer over broen over den lille flod Glane ind i byen. Inden en time var gået, var alle veje ud af byen spærret og de intetanende indbyggere gennet ud på gaderne og ind på byens torv under påskud af, at der skule foretages identitetskontrol.

Imens blev maskingeværposter sat op overalt i den lille by. Mændene blev delt i grupper og gennet ind i værksteder, lader, stalde og skure. Kvinder og børn blev samlet på torvet og drevet op til kirken, hvilket kvinderne tog som et godt tegn. Ingen kunne vel finde på at gøre dem noget i Guds hus... Men hvad skulle der ske med deres mænd?

Skrigene fra kirken

Præcist kl. 16 lød der et brag fra en granat på torvet. Det var kommandantens signal til udslettelse af den lille bys uskyldige befolkning. Systematisk blev landsbyens mænd, som blev holdt indespærret rundt om i byen, mejet ned af de tyske SS soldater. Fra kirken kunne kvinderne og børnene høre de beskrivelige rædselsscener, som udspandt sig uden for kirkens trygge mure. Efter de brutale nedskydninger havde tyskerne strøet halm, hø og andet brændbart materiale ud over ofrene og sat ild til.

En time senere placerede de tyske soldater iskoldt en kasse ved alteret og trak lunter hen til indgangsdøren. Her blev lunterne antændt og de 2 døre låst udefra. Kort efter lød flere brag fra kirken. Giftig, sort røg bredte sig i det forholdsvis lille kirkerum.

Skrig, råb og barnegråd flængede luften. Paniske forsøgte kvinder og børn at flygte gennem vinduerne og dørene, mens de holdt vejret - men forgæves. Så snart de viste sig ved vinduerne, blev de skudt af soldater udefra.

Tyskernes hensigt var at kvæle de mange forsvarsløse mennesker i kirken, men det mislykkedes. I stedet åbnede de igen dørene, smed granater ind og fyrede i hundredvis af skud lavt ind i det tætpakkede kirkerum. Til sidst gik de ind i kirken og skød dem, der endnu var i live, hvorefter de satte ild til kirken.

Ilden blev så voldsom, at flammerne stod op i kirketårnet. Kirkeklokken smeltede i den voldsomme hede og faldt ned på kirkegulvet, hvor den stadig ligger som et uhyggeligt, stille udsagn om massakrens grusomhed. En soldat blev hårdt kvæstet, da kirketårnet brød sammen.

Imens var andre soldater gået på plyndringstogt rundt i byen. De tilegnede sig alt, hvad de overhovedet kunne finde af værdi i husene, gårdene, værkstederne og butikkerne.

Da kommandanten mente, at der ikke var flere overlevende i byen - eller mere at stjæle, gav han ordre til at overhælde hele byen med benzin og sætte ild til. Der er beretninger om, at mens byen stod i lys lue, drak flere af soldaterne sig fra sans og samling i manufakturhandlerens private beholdning af vin og spiritus i det sidste af byens huse, som endnu ikke var antændt.

Overalt i det blide, ventlige landskab i Limousin støder man på naturperler som denne.

Hovedbygningen på Château-de-Leychoisier er ejernes privatbolig og er ikke tilgængelig for campister. Men ellers er der fri adgang overalt omkring på slottets areal, parken, skoven, søen osv.

Oradour byplan

Da der ikke var mere at drikke, blev også dette hus brændt ned. Dagen efter denne barbariske krigshandling var bataljonen igen på landevejene, på vej mod slagmarkerne mod nord.

Hvorfor?

Det lykkedes kun ganske få af landsbyens beboere, børn og voksne, enten at gemme sig eller flygte fra den grufulde udryddelse. De har siden kunnet kaste lys over de tragiske begivenheder, hvis formål der aldrig - så vidt jeg ved - har kunnet gives en troværdig forklaring på. Ved den franske militære domstol i Bordeaux 1953 forsvarede nogle af de tidligere SS'ere sig med, at der havde været tale om en gengældelsesaktion for attentater, forøvet af modstandsfolk, rettet mod deres regiment. Dette blev tilbagevist. Andre hævdede, at netop i Oradour-området stod "La Résistance" stærkt, og at der i byen var blevet opbevaret en større mængde våben og sprængstoffer. Også dette er forkert. Usikkerheden omkring motivet til de ufattelige misgerninger har naturligvis medført en mængde mere eller mindre kulørte rygter- og mytendannelser, såvel på film, som i bogform. Således har Robin Mackness i sin roman 'Sandheden om Oradour-massakren' en påstand om, at en større pengeskat skulle have været gemt i byen, og at det var den, tyskerne jagtede. En lidt knaldroman-agtig teori, og vel egentlig smagløs på den dystre baggrund... Hvad hensigten med overfaldet end har været, virker det som om, den var nøje planlagt.

Ofrene

Som nævnt lykkedes det enkelte, i alt 10, at undslippe, men så godt som samtlige af byens indbyggere blev slået ihjel ved den bestialske massakre. Enkelte var den dag taget med sporvognen de 20-30 km til Limoges - eller var bortrejst og undgik derved den grufulde død. Det officielle dødstal er opgjort til 642. Af dem var 240 kvinder, 205 børn samt 197 mænd. Man var efterfølgende kun i stand til at identificere 52 af ofrene for den grufulde handling. Den ældste blev 91, den yngste var blot 8 dage og nåede aldrig at få et navn. På mange af gravstenene på byens kirkegård står: Savnet 10. juni 1944 - myrdet af Les Bôchets. Et særdeles grimt ord for tyskere. På dekret fra den franske stat har alle døde fra Oradour-sur-Glane ret til titlen: Morte pour La France, Død for Frankrig. Af de ca. 150 SS'ere, der overfaldt byen, var en del få uger senere selv døde, faldet under kampene i Normandiet. Af de overlevende soldater blev 22 ved retssagen i Bordeaux den 13. februar 1953 enten dømt til døden eller idømt langvarige fængselsstraffe. Relativt kort tid efter var alle dog på fri fod igen. En enkelt, som ikke blev dømt i Bordeaux, daværende SS-løjtnant Heinz Barth, boede i DDR, hvor han siden krigen havde været manufakturhandler. Han blev i 1981 pågrebet af de østtyske myndigheder og i 1983 idømt streng fængselsstraf for forbrydelser mod menneskeheden, som det ville hedde idag.

Resterne af kirkeklokken.

Eftertiden

Ved krigens afslutning bestemte general de Gaulle, at Oradour hverken skulle genopbygges eller rives ned, men have lov at ligge som nationalt mindesmærke, der skulle advare eftertiden mod krigens vanvid. Jeg er alvorligt bange for, at vi desværre ikke har taget ved lære. Utallige overgreb og massakrer på civilbefolkninger rundt omkring i verden tyder på det. I dag er massakren til dels tilgivet af franskmændene, men glemt bliver den aldrig. Souviens-toi/Remember! står der på en tavle et sted i Oradour. Kommer I på de kanter, ca. 400 km syd for Paris, bør I besøge Martyrernes landsby, som Oradour kaldes. Det var det råd, vi i sin tid fik af vore søde naboer på campingpladsen i Turckheim i Alsace, hr. og fru Pageau fra Le Mans, og vi giver det gerne videre.

CAMPING PÅ 1. KLASSE
Kom ind og oplev Tabbert hos KG Camping i Kolding

Vi præsenterer serien fra Tabbert Da Vinci, Vivaldi og Puccini

TABBERT

Rejse på 1. klasse
 Tabbert Puccini er en vellykket kombination af kvalitet, fremskridt og teknik.
 Campisten der ikke ønsker at gå på kompromis, er her på rette vej.

ADRIA
 COMBI-CAMP
 KNAUS

KG CAMPING
 Mosevej 1 · 6000 Kolding · Tlf. 76 33 20 80

Åbningstider: Lørdag-søndag kl. 10-16 · Mandag-fredag kl. 10-17 · www.kg-camping.dk

Hobby **FENDT CARAVAN**

Dethleffs **Camp-let SOLIFER**

T CAMPINGCENTER TARUP
 Fyns største campingcenter
 Agerhatten 31, 5220 Odense SØ v/motorvejsafkørsel nr. 49
 Tlf. 66 16 18 18 · www.tarup.dk

Pakkerejser Bornholm
 med fly eller færge
 Rønne Nordskov Camping Bornholm tilbyder

Bil + egen campingvogn + færge.
 Ophold 1 uge incl. el og max 5 personer.

Fra Dkk **2.165,-**
 Fra Dkk **3.355,-**
 1/7-13/8

Maj-juni tilbud
 Lej en hytte med toilet og brus, eller en campingvogn med toilet og fortelt · Maks. 5 personer incl. færge Ystad - Rønne t/r (mandag-torsdag) eller fly København - Rønne t/r for 2 personer
 · Extra person t/r dkk.595,-.

Vi sælger 50 rejser efter først til mølle princippet

med færge dkk. **2.995,-** med fly dkk. **3.450,-**

www.campingferie-bornholm.info
 Tlf.: +45 5695 2281 · Fax +45 5695 3150

Adresser, litteratur og links:

Centre de la Mémoire
 F-87 520 Oradour-sur-Glane
 France
 Tlf. +33 (0)5 55 43 04 30

Jens Kruise: Som vanvid, Gyldendal, 1967

Robert Mackness: Sandheden om Oradour-massakren, Ekstra-Bladets Forlag 1988

TV-udsendelse på ARD 8. marts 1988 kl. 23.00:
 Ziele: Die Bewältigung: Oradour, 86 min., prod.: Südwestfunk Baden-Baden, D-76522 Baden-Baden

Pigen fra Oradour, dansk film, 2000, instruktion: Ib Makwarth, 23 min. Videoen kan lånes på biblioteket.

Campingmulighed i Oradour:
<http://www.oradour.info/images/aire1.htm>

Slotscamping:
<http://perso.wanadoo.fr/chateau-de-leychoisier>
<http://www.dfi.dk/dfi/undervisning/andenverdenskrig/6.html#74>
<http://www.dhm.de/lemo/html/wk2/kriegsverlauf/oradour>
<http://oradour-sur-glane.fr.st>
<http://www.oradour.info>
<http://www.geschichtsthemen.de/oradour.htm>

SE FLERE VOGNE PÅ WWW.CAMPINGCENTRET.DK

06 LMC Lord Ambassador 560 E

Eksklusiv vogn indrettet med enkeltensge og rundsiddegruppe, udstyret med bla. læder betræk, centralvarme med gulvvarme, højt 150L køl/frys og lameludtræk der forvandler enkeltensge til dobbeltseng.

224.700,-

NU

ALTID MELLEML 60 OG 80 BRUGTE VOGNE PÅ LAGER I ALLE PRISLAG OG VI KAN GARANTERE AT PRISERNE IKKE ER FOR DYRE!

KNAUS LMC tercekerman for all caravans **Sabella**

Campingcentret Vejle A/S
 Bugattivej 9 · 7100 Vejle · Tlf. 75 85 79 00
 Hverdage 9:00-17:00 · Lørdag og søndag 10:00-16:00